

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0082

Meetmed selleks, et leevendada mõju, mida avaldab Euroopa põllumajandusele WTO otsus Airbusi vaidluses

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon meetmete kohta, millega leevendada Airbusi vaidlust käsitleva WTO otsuse mõju Euroopa põllumajandusele (2019/2895(RSP))

(2021/C 232/10)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) vahekohtus 2. oktoobril 2019 Airbusi subsidiumivaidluses (DS316) tehtud otsust, millega lubati USA-l võtta ELi ekspordi suhtes 7,5 miljardi USA dollari (6,8 miljardi euro) väärtuses vastumeetmeid,
 - võttes arvesse WTO vaidluste lahendamise organi 14. oktoobri 2019. aasta ametlikku otsust nende vastumeetmete lubamise kohta,
 - võttes arvesse USA otsust kehtestada alates 18. oktoobrist 2019 teatavatele põllumajanduslikele toiduainetele ja teatavatele mittepõllumajandustoodetele uus, 25 % väärtuseline tollimaks ning muudele mittepõllumajandustoodetele 10 % väärtuseline tollimaks,
 - võttes arvesse asjaomaseid artikleid Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määruses (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiendendusmeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008⁽¹⁾ (müügiendenduse määrus), ning komisjoni 18. novembri 2019. aasta rakendusotsust siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiendendusmeetmete 2020. aasta tööprogrammi vastuvõtmise kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1308/2013 (millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus)⁽²⁾ (ühise turukorralduse määrus) asjaomaseid artikleid,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et USA on ELi 28 liikmesriigi põllumajandustoodete ekspordi peamine sihtkoht ja selle ekspordi maht oli 2018. aastal 22,3 miljardit eurot (16,2 % põllumajanduslike toiduainete koguekspordist) ning USA on seetõttu nii ekspordi väärtuse kui ka mahu poolest asendamatu turg;
- B. arvestades, et 4,3 miljardi euro väärtuses põllumajanduslike toiduainete ekspordile (60 % vastumeetmete koguväärtusest) kehtestatakse uued tollimaksud, mille suuruseks on 1,1 miljardit eurot;
- C. arvestades, et peamised riigid, keda USA otsus mõjutab, on Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Hispaania, Itaalia, Saksamaa ja Iirimaa, kuid see mõjub kahjulikult ka teiste ELi liikmesriikide põllumajanduslikule toidutööstusele;
- D. arvestades, et peamised põllumajandustooted, mida USA sanktsioonid mõjutavad, on ELi jaoks sümboolse tähendusega ja väga suure lisaväärtusega tooted, mis on sageli kaitstud ELi kvaliteedisüsteemidega (veinid ja piiritusjoogid, näiteks ühelinnaseviski, oliiviõli ning piimatooted, näiteks või ja juust);

⁽¹⁾ ELT L 317, 4.11.2014, lk 56.

⁽²⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

Neljapäev, 28. november 2019

- E. arvestades, et sihtmärgiks, kuigi vähemal määral, on ka muud põllumajandustooted, nagu lauaoliivid, sealiha, kohv, magusad küpsised, töödeldud puuviljad, tsitrusviljad, rannakarbid, liköörid ja kašmiir;
- F. arvestades, et põllumajandustootjad ja põllumajandusliku toidutööstuse tarneahela ettevõtjad on pärast Venemaa embargot langenud taas neist mittesõltuva mittepõllumajandusliku kaubanduskonflikti ohvriks, ning arvestades, et USA otsus neid tollimakse kohaldada võib jääda kehtima määramata ajaks, kuni liikmesriigid täidavad WTO resolutsiooni Airbusi puudutava vaidluse kohta;
- G. arvestades, et USA vastumeetmed suurendavad selle oma loomult juba niigi volatiilse sektori Euroopa tootjate majanduslikku ja juriidilist ebakindlust ning lisavad ebastabiilsust ELi siseturul, kus tuleb toime tulla Venemaa embargost tingitud häiretega ja valmistada Ühendkuningriigi võimalikust EList väljaastumisest tulenevateks majandusprobleemideks;
- H. arvestades, et USA võib vastavalt USA õiguse sätetele võtta kasutusele nn tariifide karusselli, millel oleks järelmõju teistele toodetele, mis võimendaks vastumeetmete majanduslikke tagajärgi ning millel oleks põllumajanduslikule toidutööstusele ebaproportsionaalne mõju;
- I. arvestades, et vaidlus Boeingi toetuste üle on WTOs veel pooleli;
- J. arvestades, et mõnes sektoris, näiteks lauaoliivid (mida on juba mõjutanud USA tariifide kohaldamine alates 2017. aasta novembrist) ja oliiviõli, ohustab USA otsus veelgi siseturu niigi habrast olukorda, samal ajal kui teistes sektorites, näiteks veini, viski ja piimatoodete sektoris, võib see põhjustada kogu turul tõsiseid häireid; arvestades, et sellest tulenevalt seaks niisugune otsus ohtu majanduskasvu, investeeringud ja töökohtade loomise ning tooks kaasa konkurentsivõime ja turuosa olulise kahanemise, kusjuures nende praeguse taseme saavutamiseks kulus aastaid ja langusest oleks raske taastuda;
- K. arvestades, et mõlemal pool Atlandi ookeani toovad tollimaksud kaasa tarbijatele suure hinnatõusu ning ettevõtjatele majandusliku kahju ja töökohtade kaotuse, millest saavad lõppkokkuvõttes kasu väljaspool ELi ja USAd asuvad tootjad;
- L. arvestades, et kehtivate ELi normide kohaselt ei saa USA turu jaoks mõeldud ja juba heaks kiidetud müügiedenduskampaaniaid ümber kavandada ning mõned meetmed, mis on juba võetud väga väärtuslike toodete edendamiseks, võivad USA tollimaksude kohaldamise korral osutuda kasutuks;
- M. arvestades, et ELi põllumajandus, mis on oma olemuselt teatud aspektides eriti tundlik, on rahvusvaheliste turgudega üha enam integreeritud, mistõttu on väga olulised konstruktiivsed kaubandussuhted üldiselt ja tarbijate nõudmistele vastavate kvaliteetsete toiduainete tarneahela säilitamine;
- väljendab suurt muret selle pärast, et Ameerika Ühendriikide otsus kehtestada Euroopa Liidule seoses Airbusi vaidlusega vastumeetmed tekitab ELi põllumajanduslikule toidutööstusele kogu põllumajandusliku toidutööstuse ahela ulatuses lisakahju; peab vastuvõetamatuks, et põllumajandussektor peab kandma suure osa temaga üldse mitte seotud sektoris tekkinud õigusvaidluse kuludest; taunib otsust kehtestada tollimaksud nii paljudele põllumajandustoodetele;
 - peab äärmiselt kahetsusväärseks, et USA ei osale ELi püüdlustes leida enne tollimaksude kohaldamist õigeaegne lahendus läbirääkimiste teel; toonitab oma muret selle pärast, et USA on siiani keeldunud tegemast ELiga koostööd, et leida seoses Airbusi ja Boeingi pikaajalise vaidlusega kummagi poole lennukitööstuse jaoks kiire lahendus;
 - toetab komisjoni pingutusi ja nõuab tungivalt, et komisjon püüaks endiselt leida läbirääkimiste teel lahendusi, mis leevendaksid kahe poole vahelisi kaubanduspingeid;
 - rõhutab vajadust kooskõlastatud ja ühtse ELi reageeringu järele, eriti kuna tollimaksud on kavandatud nii, et need mõjutaksid liikmesriike erineval määral, püüdes nii liidu seisukohta lõhestada;

Neljapäev, 28. november 2019

5. kutsub komisjoni üles jälgima tähelepanelikult ELi põllumajandusliku toidutööstuse turgu, et teha aegsasti kindlaks tollimaksude kohaldamisest tulenevad häired, kumulatiivne mõju muude turusuundumustega, sealhulgas Venemaa embargo, ning toodete väljatõrjumise järelmõju toiduainete tarneahelale;
6. nõuab tungivalt, et komisjon uuriks nende vastumeetmete mõju mõjutatud sektoritele ja siseturule ning kui see on põhjendatud, annaks kõige rängemat mõju kogenud sektoritele kooskõlas WTO eeskirjadega ja eelarve piires kiiresti toetust; peab sellega seoses väga kahetsusväärseks, et 2020. aasta eelarves ei ole selleks otstarbeks piisavalt sobivaid vahendeid;
7. kutsub komisjoni üles kaaluma ühise turukorralduse raames selliste vahendite kasutamist nagu eraladustussüsteemid ja turult kõrvaldamine, ning uusi või muid olemasolevaid vahendeid ja asjakohaseid meetmeid siseturul tekkivate häiretega tegelemiseks;
8. väljendab heameelt komisjoni avalduse üle vaadata läbi ühise turukorraldusega hõlmatud kehtivad teisesed õigusaktid, et võimaldada ettevõtjatel pikendada müügiarenduskampaaniate kestust USAs ja muuta käimasolevate müügiarenduskampaaniate haldamine kolmandates riikides paindlikumaks, et ettevõtjad saaksid reageerida ja tugevdada oma tegevust USAs ning võidelda tarbijatele avalduva mõju vastu või vajaduse korral siirduda alternatiivsetele turgudele, korraldades ümber USA turu jaoks juba heaks kiidetud meetmed; palub komisjonil teha need muudatused võimalikult kiiresti ja võtta vastu lisameetmed, et muuta müügiarenduse määruse kohaste müügiarenduskampaaniate haldamine paindlikumaks;
9. leiab, et USA sanktsioonid on erandlikud ning ettevõtjad ei oleks saanud neid ette näha ega hallata; palub seetõttu komisjonil kohandada kontrolli- ja auditieeskirju nii, et ettevõtjaid ei karistataks vältimatute kohanduste eest, mida nad peavad müügiarendusmeetmetes tegema, või juba kavandatud müügiarendusmeetmete täitmata jätmise eest;
10. kutsub komisjoni üles võtma horisontaalseid teavitamis- ja müügiarendusmeetmeid, mis võiksid olla kõrgetasemeliste visiitide ning rahvusvahelise tähtsusega messidel ja näitustel osalemise vormis, et parandada asjaomaste toodete mainet ja edendada neid kooskõlas müügiarendusmeetmete määruse artiklitega 2 ja 9;
11. märgib, et selle spetsiifilise turuprobleemi tõttu peaks komisjon kaaluma müügiarendusmeetmete määruse artiklite 15 ja 19 sätete kasutamist, et toetada ettevõtjaid, kes peavad suurendama pingutusi USA turule minemiseks, ja aidata leevendada turule minemise tõkkeid;
12. nõuab, et kuna aastaeelarve on juba kohustustega seotud, kiidaks komisjon olemasolevate varude piires heaks täiendavad projektikonkursid ning suurendaks selleks 2019. aasta müügiarenduseks ettenähtud eraldisi, et USA vastumeetmetele kiiresti reageerida;
13. toetab horisontaalse müügiarenduse määruse edendamist, kasutades ära riikide kaubanduse edendamise asutuste kogemusi, et aidata ettevõtjatel laiendada ja kindlustada oma turupositsiooni kolmandates riikides ning ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformimist ja müügiarenduse määruse järgmist läbivaatamist silmas pidades leida ELi toodetele uusi turustamisvõimalusi;
14. rõhutab, et praeguses olukorras on äärmiselt oluline vältida ÜPP eelarve edasisi kärpeid ja jätkata ÜPP kriisireservi reformimist, kuna põllumajandussektorit mõjutavad üha enam volatiilsus ja poliitiliselt motiveeritud rahvusvahelised kriisid, millele tuleb eelarve kaudu jõuliselt ja tõhusalt reageerida;
15. rõhutab vajadust mitmekesistada eksporditurge ja tagada USA tollimaksudest mõjutatud põllumajanduslike toiduainete turulepääs, kõrvaldades püsivad tehnilised takistused, mis ei ole lasknud ettevõtjatel täielikult ära kasutada muudest kaubanduslepingutest tulenevaid ekspordivõimalusi;
16. kinnitab veel kord oma pühendumust vabakaubandusele ja avatud turgudele, kuna need on suurendanud paljude USA ja ELi väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate majanduslikke ja tööhõivevõimalusi, ning rõhutab ELi ja USA jaoks vastastikku kasulike konstruktiivsete kaubandussuhete tähtsust;

Neljapäev, 28. november 2019

17. rõhutab oma toetust reeglitel põhineva kaubandussüsteemi ja WTO kui institutsiooni säilitamisele, kuid tunnistab samas põhjalike reformide, eelkõige WTO apellatsioonikogu reformimise vajalikkust;
 18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-